

The *Bulla Ineffabilis* in the languages of the World

Manuscript: Sire P. 2.

Language: Lengua Valenciana

[7r] Tradusió de la Bula En lléngua Valenciana

[8r] Ala Santitat de Piu IX. Beatisim Pare.

Inspirat sens dubte per Deu, y pera major gloria sua y honra de la Santissima Verge Maria, Mare ditjosissima, del seu Unigenit fill nostre Senyor Jesucrist, un digne eclesiastich, concebi el grandios pensament, de reunir la traducció en totes les llengües del Univèrs de la definició dogmàtica de la Ynmaculada Concepció de aquella Excelsa Senyora, fallada per la Vostra Santitat, en el dia (que serà de eterna remembrance) 8 de Decembre de 1854, pera ofrir à la Vòstra Santitat la colecció, à modo de monument elevat per tots els pòbles del mon, en honor de la sua Regina y Senyora; y també en honor Vòstre, pues foren escullit pera ouir y proclamar la veu de lo Sprit-Sant: veu esperada ab grans desitjos per tota la Esglesia catòlica per segles y segles.

Magüer que indigne, comhò soc de totes veres, ha aplegat hasta mi el encarrech de la traducció en llengua Valenciana; y la pietat de la Vostra Santitat, podrà imaginar quin goig sentirà la meua anima al colocar una pedra, magüer que petita y desllustrosa, en la fàbrica del magnífich monument; yo en mitj de la meua profundissima miseria tot ho espere de la dolcissima Mare de Deu que 's digna ser també Mare meua, y que profese la mas profunda veneració y un amor veritablement filial vers el Vi[8v]cari de Crist sopra la tèrra, el venerable ancià que atravesant tribulacions, y calamitats de tot gènere, sap conduir ab destra y potent mà la nau sagrada de Sen Père, el que es la admiració de fèls è infèls en estos temps térbols y de gran tristicia, vers vos Pare meu, el glorios definidor de la altissima, prerogativa, que distingüix a Maria Santissima del comù de la humana naturalea.

Rebiu, puix, Pare del meu còr, la traducció Valenciana, ab Vòstra acostumada bonea; y sapia la Vostra Santitat que el que homildment li la ofrix te extrema necessitat de la protecció de la Benhadá Verge Maria Mare de Deu, y de les vòstres oracions y bendició, que postrat als peus de Vostra Santitat demana ab reverènt sumisió. *JuanAnt.º Almela*

[9r] Lletres Apostòliques Del nostre Santissim Pare Piu per la Divina Providencia, Papa, tocant à la definició dogmàtica de la Ynmaculada Concpció de la VERGE Mare de Deu, Piu, Bisbe, servent dels servents de Deu, pera perpetua memoria

Deu que es inefable, de qui els camins son la misericòrdia y la veritat, de qui la voluntat es la onnipotència, y de qui la sabiesa alcança del un cap al atre cap ab fortalea, y tot ho disposa ab suavitat, habent previst desde tota la sua eternitat la desastrosa ruina de tot

[9v] el llinatge humà, per causa de la trasgressió de Adan, y decretat en el ocult misteri dels segles, realizar en un misteri, encara mes ocult, per medi de la Encarnació del Verb, la obra primera de la sua bonea, pera que contra el seu misericordios proposit, no minguès l'home que fou portat à la culpa per la astucia de la diabolica iniquitat, y que lo que en lo primer Adan habia de caure fora restaurar ab ventatges, esculli y aparellà desde el principi y en ans dels segles, pera el seu Fill Unigenit, una Mare de qui, fet carn naiyquès en la benadá plenitud dels temps, y amà à eixa Mare en tanta manera, sobre totes les criatures, que en èlla soles tinguès la mès grata complacència.

Perçò la rebli maravellosament de tal abundança de celestials carismes, extrets del tresor de la divinitat, sopra tots los sprits angelichs, y sopra tots los sants que ella sempre y eternament lliubre de tota sulladura de pecat, y tota hermosa y perfècta, presentàra tal penitut de inocència y santitat, que, après de Deu, no s'espoguès imaginar atra mayor; y que, llevat Deu, ningù pot haure ni ab lo pensament. Y en veritat, era cosa natural que sempre apareguès ataviada ab los resplandòs de perfectissima santitat, y que del tot neta hasta de la mateixa culpa original, alcazase la mès senyalada vict.^a de la añtiga serpent, tan venerable Mare, à la que Deu Pare volguè dar el seu Unich Fil, al que engendrà igual àsi mateix en lo seu còr, com à si mateix l'alma, y de tal manera volgué darlil, que naturalment fos ù y el mateix, fill comú de Deu Parè y de la Verge, y à la que el mateix fill esculli, pera ferla substancialment Mare sua, y de la que lo Spirit Sant, volguè y aixi ho feu, que foi concebut y naixqué Aquell de qui El mateix procedeix.

Y esta inocencia original de la augusta Verge estretament enllazada ab son admirable santitat, y ab la altísima dignitat de Mare de Deu, la Esglesia catòlica, que sempre ensenyada per lo Sprit Sant, y coluna y firmament de la veritat, en jamay ha deixat de profesarla, fomentarla, explicarla y desenvòlderla mès y mes à cada dia, ab moltes raons y fets senyalats, com áposeedora de la dotrina rebuda de Deu, y compresa en lo deposit de la celestial revelació.

Puix esta dotrina, vigent desde la antiguetat mes remota, fundament arrailà en l'animo dels fèls y estesa admirablement en tot l'òrb per la sollicitut y cuidao dels Sacres Prelats, la manifestà ben clarament la mateixa Esglesia quant no vacilà en proposar al cult publich y à la veneració dels fèls la Concepció [10r] de la mateixa Vèrge. An aqiet fet, verament illustre, presentà la Concepció de la mateixa Verge, com singular, maravellosa y molt diferent del principi de tots els demès homens, y plenament santa, pera que se li dava cult, puix que la esglesia ronegament celebra festes dels sants. Y perçò fins les mateixes paraules de les divines escritures parlen de la sabiesa increada y ab les que representen son sempitèrn orige, acostumbrà à usarles en los oficis eclesiastichs y en la sacra Lliturgia, y aplicarles à la formació de aquella Verge, que fou deterinada en un mateix decret que la Encarnació de la divina sabiesa.

Pero, magüer que totes estes còses rebudes casi en tot lloc, per los fèls manifestan l'interès ab lo que la mateixa Esglesia romana, mare y mestra de totes les esglesies, considerà eixa dotrina de la Concepcion Ynmaculada de la Verge; no obstant, els fets illustres de èsta esglesia, son certament, molts dignes de que 's mencionen especialment, ya que tanta es la

dignitat y autoritat d'èsta esglesia, com li es justament deguda à la que es centre de la veritat y unitat catòlica, en la cual solament fou servada inviolablement la religió y de la cual dehuen rebre totes les demès esglesies la tradicció de la fè. Així, puix, la mateixa esglesia romana no procurà res ab tant de empenyo, com afirmar, defensar, promoure y vindicar de mil modos y maneres, y en la forma mes elocuent y espresiva, la Ynmaculada Concepció de la Verge, y el seu cult y dotrina, com ho declaren y atèsten, clara y terminantment, tants actes, verament insignes, dels Pontífices Romans nostres antecessors; als que, en la persona del Princip dels apostols, fou divinament confiat, per lo mateix Jesucrist, Señor nòstre el cuidao suprem, y la suprema potestat de apacentar els corders y les obelles, y de confirmar als germans, y de regir y governar tota la esglesia.

Cèrtament, els nostres predecesors se gloriaren ab gran manera, en instituir, ab s' apostòlica autoritat en la Esglesia romana, la festa de la Concepció, y augmentarla y ataviarla ab ofici y missa pròpis, en la que manifestament s'aseguraba la prerogativa de la immunitat de la hereditaria culpa, y promoure de tots els mòdos el cult ya instituit y darli mes estensió, ara concedint indulgències, ara donant llicència à ciutats, provincies, y regnes pera que s'esculliren per patrona à la 'Mare de Deu, baix lo titol de la Ynmaculada Concepció, ara aprobant con freries, congregacions y comunitats relijoses establides en honor de la Concepció Inmaculada, ara tributant llaors à la pietat dels que baix la advocació de la Concepció Inmaculada erigeren monastèris, hospitals, altars y temples, ù ofrirem ab jurament defensar ab valentia, la Ynmaculada Concepció de la 'Mare de Deu.

Ademès, tingueren el plaer de manar que la festa de la Concepció debia ser rebuda per tota la Esglesia en lo mateix sentit y número que la festa de la 'Nativitat, y que la dita festa de la Concepció, s'habia de celebrar ab huitaba per la esglesia del Univers, y servarse per tots com les atres festes de precepte y que tots los anys en lo dia de la Concepció de la Verge se fera capella Papal en la nostra Basilica Patriarcal Lliverana. Y desitjant fomentar mes y mes à cada dia en l'animo dels fèls èsta dotrina, de la concepció Ynmaculada de la 'Mare de Deu, y moure la pietat dels mateixos à honrar y à venerar à esta Vèrge concebuda sens pecat original, molts se complagueren en donar facultat pera que en la Lletania lauretana, y fins en lo prefaci de la missa, es proclamara la Concepció Ynmaculada de la mateixa Verge, y aixima ab la propia forma o lley de la oració s'establira la lley de la creencia.

Per lo que à Nos toca, seguimt es pasos de tan illustres predecesors nostres, no tan sols ham rebut y aprovat, quant ells establiren o manaren, sino que ademès, tenint present la insitució de Sixt IV. manarem, ab la nostra autoritat, fer un ofici propi de la Ynmaculada Concepció, y ab gran content concedirem amplament son us à tota la Esglesia.

Mes com les còses que al cult pertenián estan enterament lligades ab lo seu obgeite, y no pòden restar fietes ni ser estables, si aquet resta incèrt y duetos; perçò els nostres antecosors, els romans Pontífices, al amplificar ab lo matjor esmero eixe cult de la Concepció, procuraren ab gran cuidao declarar è inculcar son obgeite y sa dotrina; puix clara y paladinament ensenyaren que la festa, qu 's celebra era dela Concepció dela Verge, y condenaren, com falsa y molt estranya de la ment de la Esglesia, la opinió dels que sostingueren y afirmaren que l'obgeite de la Esglesia en eixe cult, no era la Concepció mateixa,

sinò la Santificació de la Verge; y encara eregueren que no debien ser manco severos, ab los que, pera combatre la dotrina de la Ynmaculada Concepció de la Verge, idearen una distinció contre el primer y el segon instant y punt de la Concepció, y asegurabenl que si be es celebrada la Concepció no era en el primer instant y punt; aquel mateixos predecesors nostres cregeren del un deure el sostindre y defensar ab gran cel, com verdader obgeite del cult, aixi la festa de la Concepció [11r] de la Beatissima Verge, con la Concepció, en lo primer instant. D'asi aquelles paraules terminats ab les quals lo nostre antecesor Alejandro VII declarà la sinceritat dela ment de la Esglesia dient:

“En veritat que es ya molt antiga la pietat del fèls de Crist vers la sua Santissima ‘Mare la Verge Maria; eixa pietat dels que crehuen que l’anima de èsta Senyora, en lo primer instant de la sua creació y de la sua infusió en lo còs, fou preservada de la sulladura del pecat original per una gracia singular y privilegi de Deu, en vista dels merits de Jesucrist, son fill y Redentor del llinatge humà, y en tal sentit celebren ab rito solemne la festa de la Concepció (1)

(1) Alejandro VII en sa constitució: Sollicitudo omnium ecclesiarum de 8 de Decembre de 1864.

Aixi mateix tingueren també els nostres predecesors un especialisim cuidado en definsar ab gran cèl y solitud en tota la sua integritat, la dotrina de la Inmaculada Concepció de la ‘Mare de Deu, puix no sòls en jamay toleraren que èsta dotrina fos censurada ó despreciada de cualsevol manera, ni per nigù; sino que ademès, passant molt mes avant, manifestaren claràment y repetides vegades en ses declaracions, que la dotrina ab la que professen la Ynmaculada Concepció de la Verge, era y debia ser mirada com molt conforme ab lo cult, eclesiastich; que era antiga y casi universal; y tant que la Esglesia romana prengué à son carrech fomentarla y defensarla; y que era en tot digna de ocupar son degut llòch en la sagrada Lliturgia y en los prechs solemnes. Y no contents ab asò, y pera que restàra inviolable la dita dotrina de la Ynmaculada Concepció de la Verge, vedaren ab gran severitat el defensar pública ò privadament la opiniò contraria à eixa dotrina, y encara es pot dir que volgueren deixar mal parada y cobèrta de nafres la tal opiniò. Y pera que tan repetides y terminants declaracions no paregueren inútils y restaren sense efecte, afixqueren una sanció; tot lo que fon comprès per lo nostre glorios antecesor Alejandro VII (1) en les següents paraules:

“Nos, considerant que la Santa Esglesia romana celebra solemnement la festa de la Concepció de la Ynmaculada Verge Maria, y que en honra sua composà un ofici propi y especial, segon [11v] la piedosa, devòta, laudable institució acordada llavons per lo nostre predecesor Sixt IV. y volent ásemejansa dels romans Pontifices predecesors nostres fomentar eixa laudable pietat y devociò, eixa festa y cult tributat segons ella, y que desde la institució de eixe cult en la Esglesia romana no ha sofrit variació ninguna volent aixi mateis protegir eixa pietat y devociò de honrar y celebrar à la Beatissima Verge, com preservada del pecat original per la gracia provenent, de lo Sprit-Sant, y desitjant servar en la gracia de Crist, la unitat del esprit en lo bincle de la pau, aquitades les queixes y contiendes y remoguts, els escandalos, à instancia y prechs dels dits Bisbes ab los cabildes de les seues esglesies y del rey Felip y dels seus regnes instancia y prechs que mos, han segut presentats, renovem les constitucions y decrets espedits per les nostres predecesors els romans pontifices, y principalment per Sixt IV. Paulo V. y Gregori decimo quinto, en prò de la dotrina, que sostè que l'anima de la

benhadada Verge, en la sua creació è infusió en lo cos, fou favorida ab la gracia del Sprit Sant, y preservada del peccat original, aixi com també en prò de la festa, y cult de la Concepció de la mateixa Verge Maria Mare de Deu, tributat conformement à eixa piadosa sentència segons ham dit, les dites constitucions y decrets; y manem que s' serven sota les penes y censures que en les dites constitucions se prevenen.

Y es ademès la nòstra voluntat, que tots y cada ù dels que vullguen interpretar de tal modo les dites constitucions y decrets que fasa ilusori el favor que per ells es concedix à la dita dotrina, festa o cult que segons ella es dona; ò que pose en cuestiò esta mateixa dotrina, festa o cult; ò que en contrari de tot asò, directa ò indirectament ò ab cualsevol pretèste, encara que siga el de examinar la sua definibilea, ò de glosar ò interpretar la Santa Escritura, ò els [12r] Sans Pares, ò dotors; en fi, ab cualsevol atre preteste ù ocasiò, per escrit ò de paraula, fora osat à parlar, predicar, tratar, disputar, determinant ò afirmant alguna cosa en contra d'això, ò aduent arguments ò deixantlos sense resposta, ò disertant ab cualsevol atra forma que imaginar-se pugua; es la nostra voluntat dièm, que tots àqueixos, ademès de les penes y censures, que s'troven en les constitucion de Sixt IV. en que incurriuen y per les presents queden incursos resten també privats en lo mateix fet, y sense mes declaraciò de la facultat de predicar, donar llicons públiques de ensenyar e interpretar; axi com de veu activa y pasiva en tota clase de eleccions; y que incurrisquen aixi mateix, ipso facto, y sense més declaraciò, en la pena de inhabilitaciò perpetua, pera predicar pera donar llicons públiques pera ensenyar e interpretar; de les cuàls penes, sols per Nos ò per els nostres sucesors els romans pontifices, poden ser absolts ù obtindre alguna dispensaciò; y aixi mateix volem que estos tals resten sugectes à les demès penes que per Nos, sels impose ò per els nostres sucesors el romans pontifices, con per les presens els sugectem renovant, els dits decrets y constituciò de Paulo V. y de Gargori XV.

Y sota les penes y censures que s'troven en lo indice dels llibres vedats, vedem els llibres en que s'pose en dubte la dita dotrina, festa o cult, conforme à èlla, ò en que contra ella segons de sopra va dit, s'escriga ò s'ensenyi alguna còsa; ò en que s'comprenguen locucions, sermons, tractats y disputes contra eixes còses; vedem eixos llibres publicats apres de los enans dit decret de Paulo V, ò que en 'avant es' publicaren, y volem y manem, que sens necessitat de mes declaracions siguen tenuts per espresament vedats."

Ara bè; es molt notòri el cèl ab lo que esta dotrina tocant à la Ynmaculada Concepció de la Verge 'Mare de Deu, [12v] ha segut ensenyada, sustentada y defesa per les corporacions relijoses mes illustres, per les mes nomenades academies teològiques y per los Dotors mes sabiens en la cència de les còses divines. Notori es també à tots quant solicits s'han mostrat los Sacres Prelats, hasta en les mateixes samblees eclesiàstiques en profesar pública y obèrtament que la santissima Verge Maria mare de Deu, per la previsiò dels merits de Crist Nostre Redentor, en jamay fou sugecta al peccat original, sinò que fou enterament preservada de la sulladura d'orige, y que per tant fou redimida de una manera mes sublime.

Afixas à asò una consideraciò importantissima, la mes importan de totes, à saber: que hasta el mateix Concili de Trento al lliurar el dogmatic decret en lo que arreglase als testimonis de les sacres escritures y dels Sans Pares y dels mes acreditats concilis, decretà y

defini que tot hom naix inficionat ab la culpa original; declarà no obstant solemnement, que en eixe decret, magüer lo ample de la definició en ell contenguda, no era el seu animo compendre à la benhadada è Immaculada Verge Maria Mare de Deu; puix ab aquesta declaració els PP. de Trento, indicarem prou ateses las circumstancies dels temps, que la Beatissima Verge fou preservada de la sulladura original, y per lo tanto clarament, donaren à entendre que ni de les sacres lletres ni de la tradiccion, ni de la autoritat dels Sans Pares, podia aduirse cosa alguna que de cualsevol modo s'oposara à tan senyalà prerogativa de la Verge.

Y en veritat, que estadotrina de la Ymmaculada Concepció de la Verge, cada dia mes esplicada, y tan magnificament declarada y confirmada per la gravissima opiniò, magisteri, estudi, ciencia y sabiesa, de la Esglesia, y propagada del modo mes admiradble en tots los pòbles y nacions catoliques estiguè sempre en la mateixa Esglesia com rebuda, dels nostres avis, y revestida del caracter de dotrina [13r] revelada, ho atèsten ab gran potència illustres monuments de la venerable antiguetat aixi de la Esglesia Oriental, com de la Occidental puix l'esglesia de Crist cuidadosa servadora y defensora dels dogmes que 's posaren en deposit, sota la sua guarda, en jamay mudà en els cosa ninguna, ni mermá, ni afiyí; sino que tractant ab gran cuidado y fèl y sapientament els antichs, si s'troba que alguns foren no mes que vosquejats antigament, y mogueren la fè dels PP. cuida de llimarlos y brunyirlos de tal modo que aquells antichs dogmes de celestial dotrina, orevixquen evidencia, llum, claritat, pero servant à l'hora la sua plenitud, la sua integritat, la sua propietat y solament, creixenten lo seu gènere, es dir, en lo mateix dogma, en lo mateix sentit, en la mateixa opiniò.

Y en efecte, els PP. y escritors eclesiastichs, ninguna cosa, miraren ab més interes en los llibres que compongueren, pera explicar als fèls, que predicar y ensalzar à quí mes, y de moltes y admirables maneres la suma santitat y dignitat dela Verge, la sua integritat, de tota sulladura de pecat, y la sua senyalada victòria del mes aborrible enemich del gènere humà. Perçò, al referir les paraules ab les que Deu anunciant anticipadament, desde el mateix principi del mond els remeys que la sua bonea preparaba pera la renovació dels mortals, constringí la atrivenza de la serpent y complí admirablement, les esperances del gènere humà dient: "Yo posarè enemistanza entre tu y la Dona, entre la tehua y la sua descendencia;" ensenyiaren que en èste oracle diví, s'anunciaba anticipadament y obertament el misericordios Redentor del llinatge humà, es dir l'Unigenit Fill de Deu, Crist Jesus, y señalaba à la sua beatissima Marè la Verge Maria, y que al mateix temps s'espresaven d'un modo molt insigne, les enemistances de l'u y de l'altra, contra el dimòni. Perçò, aixi como lo Crist, mediador [13v] entre Deu y els homens, prenent la naturalea humana, y barrant les lletres del decret, que s'es donà contra nosatros, el clavà triufant en la Creu; aixi la Santissima Vèrge, unida à ell ab llas estretisim è indisoluble, y eixercint juntament ab Ell y per Ell, les sempiternes enemistances contra la serpent venenosa, y triufant completisimament d'ella, li aplanà el cap ab son pèu immaculat.

Esta magnifica y singular victoria de la Verge y la sua escelentissima inocència, purea, santitat y exenciò de tota sulladura de pecat, aixi com la inefable abundancia a grandea de totes les celestials gracies, virtuts y privilegis les veren figurades els dits PP. ya en aquella archa, de Noé, que feta per lo manament de Deu, ixquè completament salva y sens lesió del universal naufragi de tot lo mon; ya en aquella escala, que và vore Jacob que aplogaba desde la terra al cel, y pujaben y abaixaben per els seus escalons angels de Deu y que el mateix Deu

estaba lo cab de dalt; ya en aquell albarcer que va vore Moixès en lo sant lloc, que magüer que ences en les mes devoradores flames, no sols no s'escremaba ni sufria el mes menut detriment, sino que 's mantenia, vèrt, florit y gentil, ya en aquella torre, inexpugnable al enemich, dela que pendien mil escuts y tota l'armadura dels forts; ya en quell hòrt clòs que no podia ser violat, ni corromput per ningun fraud ni aseijos, ya que en aquella esplendent ciutat de Deu que tè los fonaments en los monts sants; ya en aquell augustisim temple, que radiant de resplandors divins està plè de la gòria de Deu; ya en fi en atres moltes coses del mateix gènero, en totes les que ensenyaben los PP. que 's prefiguraba la excèlsa dignitat de la Mare de Deu, la sua inocència incontaminada, y la sua santitat, jamay sullada, ab falta ni pecat algu. Pera descriure esta especie de compendi de les divines gracies, y la original integritat de la Verge, de la que naixquè Jesus, [14r] els mateixos PP. valentse de les paraules dels Profetes no celebraren d'atre modo á la augusta Verge que apellidanla Candida paloma, Jerusalem Santa, tròn excèls de Deu, archa de Santitat, casa edificada pera si mateix per la Eterna Sabiesa, y regina; y aquella Regina que reblida de delicies, y apoyada en lo seu amant, ixquè de la boca del Altisim, tota perfecta, tota hermosa, y tota amada de Deu, y jamay contaminada ab sulladura alguna. Y reputant els mateixos PP. y escritors eclesiastichs que al anunciar el angel à la Beatisima Verge la sublimisima dignitat de Mare de Deu, fou apellidada, en nòm y per orde del mateix Deu, plena de gracia; ensenyaren que ab èsta singular y solemne salutació jamay ouida s'manifestaba que la Mare de Deu, fou la sede de totes les divines gracies, ataviada ab tots los carismes de l'Esprit Divi, y que fou com un tresòr casi infinit è inagotable abisme dels mateixos carismes, de modo que en jamay estigué sugeta à la maldiciò, sinò que participant de la etèrna bendició, juntament ab lo fill, va mereixer ouir de la boca de Ysabet inspirada per lo Sprit-Sant: "Beneida tu entre les dònes, y beneit el fruit del teu ventre."

D'así eixe no manco hunanim que elocuent, modo de sentir dels mateixos de que la gloriosisima Verge, en qui feu coses grans el que es Potènt, brillà ab tal esclat de tots los dons celestials, ab tal plenitud de gracia, y ab tal esclat inocència que fou com un milacre inefable de Deu, ò millor, com el més maravellos de tots els milacres, y digna Mare de Deu, y que acostada al mateix Deu, tant com pot l'humana criatura, fou feta, sopra tot llaor així d'homens com d'angels. Y aixi es, que para vindicar l'inocència y justicia original de la Mare de Deu, no sòls la compararen moltissimes vegades à Eva encara vèrge, encara inocent, encara incorrupta, encara no seduida ab els matadors aseijos de la molt fraudulenta serpent, sino que hasta li donaren la preferència, valentse pera [14v] el cas, de cèrta admirable varietat de paraules y de frases; puix Eva, obedint miserablement à la serpent, perquè la inocència original s'feu esclava sua; mentres la Beatisima Verge, augmentant continuament el dò original, en conte de creure jamay à la serpent, destrui de rail la sua fòrsa y la sua potència per la virtut, que revi de lo Altime.

Perçò en jamay dejaren de apellidar à la mare de Deu ara lliure entre espines, ara torre dèl tot intacta, vèrge inviolable, Immaculada, sempre benedita, y lliure de tota sulladura de pecat, de la que fon format el nòu Adan; ara irreprensible, brillantisim, y amenisim paradís d'inocència, de immortalitat y de delits, format per lo mateix Deu y defes de tots los aseijos de la venenosa serpent; ara abre que no s'mustia, ara font sempre cristalina y pura, y sellada ab la virtut del' Sprit-Sant; ara temple divinisim, ara tresor de immortalitat; ara filla unica, no

de mort, sino de vida; gèrmes, no d'ira sino de gracia, que sempre frondós, magüer que procedent de arrail corrompuda florì, per especial providencia de Deu fòra de les lleys ordinàries establides. Y com si tot asò, encara que tan brillant no fos prou, diguerem en termes clars y precios, que cuant se trata de pecats, no pot haber cuestiò sopra la Santissima Verge Maria, à qui fou donada abundantment la gracia, pera vencre completíssimament y en tota cosa al pecat; y profesaren que la gloriosísima Verge, fou la reparadora dels nostres Pares, la que donà vida à la descendència d'aquels, la escullida desde la eternitat, aparellada pera si mateix per lo Altísim, anunciada per Deu, cuan diguè à la seprent: "posarè enemistança, entre tu y la Dòna," la que jafà y desfeu inductablement, la ponsonyosa tèsta de la mateixa serpent; y per tant, afirmaren, que la mateixa Beatisima Verge fou, per gracia exenta de tota sulladura de pecat, y lliure del seu contage en lo còs, en l'anima y en lo entiment; y que sempre vixquè unida à Deu ab sem[15r]piterna alianza y que en jamay estiguè en tenebres, uno sempre en llum, y que per lo consiguient, fou una habitaciò del tot apropiada pera Crist, no per la condiciò del seu còs, sinò en raò de la sua gracia original.

A estes paraules dehuen juntarse aquelles nobilísimes en que al parlar de la Concepciò de la Verge atestaren que la naturalea cedi à la gracia y d'avant d'ella restà trement, sense agosar seguir el seu camì, per que havia de sosuir que la Verge Mare de Deu, no fora concebuda de Ana en ans de que la gracia donara fruit, puix convenia que fora concebuda primogenita aquella de la que havia de ser concebut el primogènit de totes les criatures. Atestaren que la carn de la Vèrge, magüer que presa de Adan, no revira les sulladures de Adan, y que, per lo tant, la Beatisima Verge, era un tabernacle criat per lo mateix Deu, format, per lo Sprit-Sant, y de obra veritablement purpuria, que aquell nou Besecel formà ab varietat y ab atabins d'or, y que Ella era, y ab rao escelebraba, com la primera òbra pròpia de Deu, que se mantinguè à còbert dels darts ardents del maligne enemich, y de gentil naturalea y enterament lliure de tota sulladura y que vinguè al mon com alba per totes parts radiants de llum en la sua concepciò Ynmaculada.

Perque no era convenient que èste vas de elecciò patira la corrupciò general, puix deferenciansen molt dels demès, tingué de comù ab ells la naturalea, mes nò la culpa; y encara convenia inductablement que aixi com l'Unigènit tingué en los cèls un Pare, à qui els Serafins lloen aclamantlo tres vegades Sant, aixi tinguera en la tèrra una mare, que en jamay haguera estat sinse el resplandòr de la Santitat. Y esta dotrina, de tal mòdo estava grabada en l'ánimo dels nòstres majors, que entre ells prevaleix què el singular y admirable mòdo de parlar, ab lo que à sovint apellidaren Ynmaculada à la Mare de Deu [15v] y baix tots conceptes Ynmaculada, inocent è inocentísima, sinse mancella, y per totes bandes sinse mancella, santa y lliure de tota sulladura de pecat, tota pura, tota incorrupta, y casi la mateixa forma o tip de la purea y de la inocència; mes hermosa que la hermosura, mes santa que la Santitat, y la sola Santa y Purísima en l'anima y en lo còs, que sobrepassà tota integritat y virginitat, y la única que fou feta tota ella domicili de totes les gracies del Sprit-Sant; y que sols llevat Deu fou superior à tots, y mes bella y gentil y Santa per naturalea, que els mateixos querubins y Serafins, y que tota la angèlica armada; y que pera dir els seus llaors, no bastaben llengües terrenals y celestials. Y es còsa de tots sabuda, que èste us o manera de parlar se estenguè per modo natural fins als monumens de la Sacra Liturgia, y als oficis eclesiastichs, y que en ells s'encontra

y domina amplement; puix en ells s'invoca y predica à la Mare de Deu, com una paloma, hermosisima y sinse sulladura, com una ròsa fresca y per tot purisima, y sempre Ynmaculada, y sempre Benadada, y es' celebra com inocència que en jamay fou llastimada y comatra Eva, que parí al Emanuel.

No es puix, de estranyar que esta doctrina de la Ynmaculada Concepció de la Verge y Mare de Deu, senyalada en les divines Lletres à judici dels Pares, espresada y celebrada en tants illustres monuments de la venerable antiguetat, y proposada y confirmada ab lo maxim y gravisim judici dela Esglesia, no es de estranyar, diem que hagen tengut à glòria profesar èsta dotrina sempre ab tanta pietat, religiositat y amor els mateixos pastors de la Esglesia y els pobles fèls, finsal punt de que ninguna còsa fora pera ells, mes grata ni placentera que honorar, venerar, invocar y predicar per tot lloch y ab afecte fervent à la Verge Mare de Deu, concebuda sens sulla[16r]lladura de pecat original, per lo que, ya desde temps antichs els Prelats, els eclesiastichs, les ordens regulars, y fins el mateixos emperadors y reys, pregaren encareixendament à esta Santa Sede Apostòlica, tinguera per be definir com dogma de la fè la Ymmaculada Concepció de la Santissima Mare de Deu. Y estos prechs s'han reiterat, encara en els nostres dies, y senyaladament à Gargori XVI el nostre predecesor de gloriosa remembranza, y encara à nos mateix nos han segut presentades, ara per Bisbes, ara per lo clero secular, ara per les corporacions religioses y per grans principis y pobles fèls.

Puix així, sabedors de tot asò, ab gran goig del nostre ánimo, y consideranto ab gran mesura en l' hora que magüer que sens mereixero forem elevats per los alts y segrets judicis de la Divina Providència a èsta sublime càtedra de Pere, y prengueren les riendes del govern de tota la Esglesia, mirarem abgran empenyo, seguint els impulsos de la devociò, afecte y veneraciol que desde els mès tendres anys nostres profesem à la Santissima Verge Maria el portar à efècte tot lo que en èsta part, podia desitjar encara la Esglesia, à fi de que s'augmentara l'honor de la Santissima Verge y lluiren ab mes esclat les sues prerogatives. Mes volent procedeixer ab la debuda madurea, nomenarem una congregaciò particular composta de venerables germans nostres cardenals, de la Santa Esglesia Romana, illustres per la sua pietat, discreciò y coneiximent de la cència de les coses divines, y els agregarem alguns eclesiastichs, tant del clèro secular, com del regular, distinguits per lo seu saber en materies teologiques à fin de que examinaren ab gran detenciò tot lo tocant à la Ynmaculada Concepció de la Verge y nos presentaren son propi parer. Pero encara que, en virtut de les peticions que habien rebut pera que es' definira com cosa de fè la Ynmaculada Concepció nos [16v] fora conegut, el sentir de molts principis de la Esglesia, despacharem n' obstant, dos de Febrero de 1849 desde Gaeta, una Enciclica à tots els venerables germans els Bisbe de tot l' orb catolich, pera que, apres de digir à Deu prechs fervents, nos manifestaren per escrit quina era la pietat y devociò dels seus fèls debes dela Ynmaculada Concepció de la Mare de Deu; y principalment, que era lo que els mateixos Bisbes opinaben tocant à espedir eixa definiciò, y quins eren en esta part els seus desitjos, pera que pogueren donar el nostre solemne fallo ab la matjor solemnitat posible. No fou petit el goig que esperimentaren quant rebirem les respòstes dels dits venerables germans; puix ells al escriurenos ab plaer y alegria indeibles confirmaren novament no tan sòls el seu singular afecte y devociò, aixi com del seu clèro y poble fèl debes de la Ymmaculada Concepció de la Beatissima Verge, sinó que, com en nom de tots y com un disitj general, nos

demanaren que definirem ab la nostra suprema decisió y autoritat, la Concepció Ynmaculada de la mateixa Verge. No fou mes gich el goig que també experimentaren quant els venerables cardenals de la ya dita congregació especial y els sopra dits teolechs consultors, escullits per Nos apres del més madur examen, nos demanaren ab igual desitj y empenyo esta definició de la Concepció Ynmaculada de la Mare de Deu.

Apres, seguint els illustres pasos dels nostres predecesors, y desitjant proceixer bè y en deguda forma, combocarem y tinguerm un consistòri en el que dirigirem la paraula als nostres venerables germans els cardenals de la Santa Esglesia Romana, y ab indeible conòrt nostre, els oüiren demanarnos que mos dignarem espedir la dogmàtica definició de la Ynmaculada Concepció de la Verge Maria, Mare de Deu. Aixi puix, granment confiats en lo senyor, y creent [17r] aplegada la oportunitat de definir la Ynmaculada Concepció dela Santissima Verge Maria Mare de Deu, que tan marvellosament illustren y declaren les divines Escritures, la venerable tradició, el us constant de la Esglesia, y el singular acort dels Prelats y fèls catòlichs y els insignes actes y constitucions del nostres predecesors; apres de examinades cuidadosament totes les coses y de dirigir à Deu fervents y continues pregueres, ham cregut no deure vacil·lar en sancionar y definir ab lo nòstre supremo fallo la Ynmaculada Coonceptió de la mateixa Verge y satisfer d'este modo als piadosisims desitjos de tot l'òrb catòlich, y à la nòstra particular devoció à la Santissima Verge, y al mateix temps honorar mes y més en Ella al seu Unigenit Fil Nostre Senyor Jesu Crist, puixque en lo Fill recahuen tots els honos y llaus que s'estributen à la sua Mare.

Per tant, apres de no haber omitit, òfer ab humildea y dejuni les nostres devocions privades y publiques pregueres de la Esglesia à Deu Pare, per medi del seu Fill pera que es dignara dirigir y confirmar el nòstre entiment ab la virtut de lo Sprit-Sant, implorada la protecció de tota la cort celestial è invocat ab fervor lo Sprit Paráclit, y per Ell inspirats, en honor de la Santa è individua Trinitat, pera esplendor y ornament de la Verge Mare de Deu, exaltació de la Fè Catòlica y augment de la religiò cristiana, ab la autoritat de Nostre Senyor Jesu-Crist y dels benadats Sen Pere y Sen Pau y la Nostra, declarem, fallem y definim que ha segut, revelada per Deu, y per lo tant deu per creguda ferma y constanment per tots los fèls, la doctrina que sostè que la beatísima Verge Maria en lo primer instant de la sua Concepció, fou preservada immune de tota sulladura de culpa original per singular gracia y privilegi de Deu omnipotent, en vista dels mèrits de Jesucrist, Salvador del gènero hu[17v]má. Per lo tant, si lo que Deu no permetixca haguera alguns que foren osats asentir de un modo contrari à lo definit per Nos, sapient y entenguen que son condenats per lo seu propi judici, que han naufragat en la fè y s'han separat de la unitat de la Esglesia, y que ademès, en lo mateix fet queden sugeites à les penes establides en lo dret, si lo que sentiren en lo seu interior s'atreviren à manifestaro exteriorment de paraula, per escrit ò de cualsevol atra manera.

Reblida està, verdaderament, de goig, la nostra boca, y d'alegria la nostra llengüa y donem y sempre donarem les mes homils y rendidisimes accions de gracies à Jesucrist, Nostre Senyor, per lo singular benefici que, sens Nos mereixero, mos ha concedit de ofrir y decretar este honor y esta glòria y llau a la sua Santissima Mare. Ademès, mos ànima la mes cèrta esperanza, y la confianza mes completa de que la mateixa beatísima Verge, que tota hermosa e immaculada des feu abson peu la venenosa tèsta de la cruelisima serpent, y portà la salvació

al mon; y que lloada per los profetes y Apostols; y que sent, lo honor dels Martres y l'alegria y corona de tots els Sants; y que segurisim amparo de tots els que perillen, y fèl auxiliadora y la mes poderosa intercesora ab el seu Unigenit Fill y conciliadora, y el mes gentil ataviu de la Esglesia y son mès ferm baluard, acabà sempre ab totes les heregies y lliurà de tot gènere de calamitats fins de les mès terribles, à tots los pobles y nacions fèls, y à Nos mateix, mos traguè de gravisim perills; es digne ger, ab son validisim patrocini que, ajuntades totes les dificultats y estirpats tots els horrors, la Santa Mare Esglesia Catòlica prospere y florixca en tots els pòbles y nacions, y reine desde l'un mar al atre mar, y hasta els llimits de la terra, y goige de completa pau, tranquil·litat y [18r] llibertat, pera que els pecadors alcancen perdò, salut els malats ánimo els pusilansims, conòrt els afligits, socos els que perillen, y que els estraviats tornen al sender de la veritat y de la justícia, disipantse les tenebres, que ofusquen la sua ment, y nol hatja mes que un sòl redill y un sòl pastor.

Escolten estes nòstres paraules tots es fèls de la Esglesia catòlica, als que tant amem, y cada dia ab mes amor y relijositat, prosegueisquen honorant, venerant è invocant à la Beatissima Verge Maria Mare de Deu, concebuda sens pecat original y que en tots els seus perills, en totes les seues afliccions en totes les seues necessitats, en tots els seus dubtes y apuros, acudixquen ab tota confiança à esta dolcissima Mare de Misericordia y de gracia, puix no hia res que tembre res de que desconfiar, baix del seu amparo, baix del seus auspicis, baix del seu socos, y protecció; puix Ella mos mira ab amor de Mare, y cuidant de tot lo que fà à la nostra salvaciò, esten la sua carinyosa sollicitud à tot el gènere humà; y constituïda per lo Senyor Regina de cèls y tèrra, y enalzada sopra tots els còrs dels angels, y sopra tots els sants y colocada à la destra del seu Unigenit fil Jesucrist, son potentisimes les sues maternals supliques, y allò que demana alcanza, y en jamay pot quedar frustrada la sua petició.

Per fi; pera que esta nostra definició de la Ynmaculada Concepció de la Beatissima Verge Maria, aplegue à noticia de tota la Esglesia, es la nòstra voluntat que estes nostres Lletres Apostoliques, perpetuen la sua memoria; y manem que à les sues copies o egemplars magüer que siem impresos, firmades per algun notari publich, y autoritzades ab lo sell de alguna persona constituïda en dignitat eclesiàstica; s'els done per tots igual crèdit que el que, s'donaria à les pre[18v]sens, si foren exhivides ò manifestades.

A ningù, puix, sia llicit infringir èsta pàgina de la nòstra declaraciò, fall y definició ù oposarse à ella, ò contariarla ab temeraria osadia. Si culse vulga tinguera tal pretensió, tinga entes que incurreix en la indignaciò de Du omnipotent y dels benadats Sen Pere y Sen Pau.

Dat en Sen Pere de Roma, el dia sis del idus de Decembre del ani dela Encarnaciò del Senyor mil uitsens cinquenta quatre, novè del nostre pontificat.

Piu IX. Papa.

Censurada, està conforme con el original latino.

Mariano, Arzpo a Valencia.